

Forfatter: Nansen, Peter

Titel: FRA LAZARETTET

Citation: Nansen, Peter: "FRA LAZARETTET", i Nansen, Peter: *Samlede Skrifter Bd. 3: Noveller; Skitser; Dramatiske Smaating*, Gyldendal, 1908-09, s. 225. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-nansen03ny-shoot-workid66759.pdf> (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter Bd. 3: Noveller; Skitser; Dramatiske Smaating

FRA LAZARETTET

Der var Stuegang paa Garnisonshospitalet. I Spidsen jumpedede den store tykke Overlæge med en Uniformshue bag i Nakken som eneste Kendetegn paa hans militære Rang og Værdighed. Ved Siden af ham den lange blege Reservelæge, anstrængende sit Vid for at sprede Skyerne paa sin Brumbasse-Overordnedes Tyrepande. Dernæst en journalførende Teolog-Sygepasser, med et rundt Provsteansigt og Brillen. Saa en Klump tilfældig Blanding af søvnige Sygepassere og Korporaler. Endelig en mildt morgendrukken Oversergent, der gjorde Afstikkere ind i Stuekonernes Køkkener og med myndig Alvor snapsede af Patient-Portvinen for at kontrollere, om Økonomen leverede sunde og uforfalskede Varer.

Overlægen var gnaven. Der var indlagt en Mængde nye Patienter, han havde knap Tid, og han havde været i privat Praksis det meste af Natten. Som Følge heraf vejrede han *Simulatio* overalt. Han fo'r frem med Vælde, saa de møre Trapper gyngede under ham, og paa Stuerne kom han som et Uvejr over baade Stuekoner og Patienter,

Han brummede og bandte, snærrede ad den utrætteligt vittige og stadig blegere Reservelæge, røfledede Jomfruerne og Madammerne og ordinerede 226 med kategorisk Ubarmhjærtighed Feberkost og Styrtebade og amerikansk Olie for saavel syge Ben som syge Maver.

Saa smækkedes Døren op til Stue Nr. 27 og Overlægen med Suite holdt sit Indtog.

Overlægen busede løs paa en Seng, hvori laa en Lungebetændelse-Patient med lukkede Øjne. De indfaldne Kinder var sorte af Skægstubbe, paa Panden piblede Sveddraaber.

"Sover han?" spurgte Overlægen bøst.

"Han er meget syg," vovede Stuens Sygepasser hviskende at fremføre til Mandens Undskyldning.

"Hm, hm!" Overlægen læste paa Tavlen over Sengen Aften- og Morgen-Temperaturen. Og, efter en lille Pause, sagde han pludselig i en helt anden Tone, stille og forsigtig, til Stuekonen: "Har Mads ikke sovet i Nat?"

"Nej, Hr. Overlæge. Mads Hansen har fantaseret hele Natten. Han kalder hele Tiden paa sin Mo'r."

"Stakkels Fyr."

Overlægen stod atter nogle Øjeblikke i tavs Eftertanke. Men da han opdagede, at Mads Hansen havde aabnet Øjnene, nikkede han smilende til ham:

"Godmorgen lille Mads. Kender De mig?"

"Javel, Hr. Overlæge."

"Lille Mads Hansen længes nok efter sin Mo'r. Vil Mads have, at vi skal skrive efter hans Mo'r, at hun kan komme ind til ham?"

"Javel, Hr. Overlæge."

"Hvor bo'r hans Forældre?"

"Javel, Hr. Overlæge."

"Kan Mads ikke huske, hvad det Sogn hedder, hvorfra han er?"

"Mo'r, Mo'r - bitte Mo'r."

Overlægen vendte sig om til sit Følge: "Kender 227 ingen af Mads' Kammerater fra Kompagniet hans Forældres Adresse?"

"Nej, Hr. Overlæge" - svarede Sygepasseren - "der er ingen fra samme Sogn som Mads Hansen. Der er ingen, der véd noget nærmere om ham. De siger, de véd blot, han altid gik og led af Hjemve. Han havde slet ingen Venner i Kompagniet. Han var nok den eneste fra sin By. Og han selv kan ikke forklare noget. Vi har forgæves spurgt ham."

Overlægen smed sin Kasket paa en tom Seng. Saa gik han hen til Mads og sagde:

"Kan lille Mads taale at rejse sig op. Nu skal De se, nu hjælper den rare Jfr. Holm og han, den skævbenede Rad dér, Dem, saa kan De nok sidde op et Øjeblik, mens jeg undersøger Dem. Og saa skal Mads se, saa bliver De rask om nogle Dage og saa sender vi Dem hjem til Deres Mo'r."

Overlægen klappede Mads paa hans vaade Pande, Stuekonen og Sygepasseren holdt ham, en under hver Arm, og Overlægen lyttede til hans Ryg.

"Det var flinkt, lille Mads, læg De Dem nu kun ned igen."

Overlægen vendte sig om mod Reservelægen, hvis Vittighed var forstummet, og hviskede:

"Kaput."

Derpaa sagde han højt:

"Det er svært, saa Mads har bedret sig siden igaar. Nu faar vi ham snart til en helt brav Soldat igen. Det gælder blot om, at Mads vil være flink til at nyde noget. Er der ikke noget, De har Lyst til?"

Mads saá uforstaaende paa Overlægen.

"Ja, kunde De slet ikke tænke Dem noget, som kunde smage Dem? De skal s'gu ikke genere Dem, for De er i Statens Tjeneste, og Staten sparer ikke, 228 naar det gælder en Fædrelandsforsvarers Behagelighed. Holder Mads af Portvin?"

"Næ-h."

"Jamen saa kan Mads vist lide Cognak? Naa ikke. Men en Bajer maaske? Eller en Kaffe-puns?"

Mads syntes lige uinteresseret overfor alle Fristelser. Og det nyttede ikke, at Overlægen appellerede til sit Følges og de andre Patienters Raad. Ingen kendte Mads' Smag.

Han opgav dog ikke Ævret.

"Det gælder blot om at have Fantasi. Tilsidst finder vi nok det rette. For ikke har jeg kendt nogen Krigsmand, der ikke var genegen til en eller anden Slags Spiritus."

Og han vedblev at friste med alle tænkelige Vine og Toddyer, mens Mads stadig forholdt sig udeltagende, indtil Overlægen endelig sagde:

"Men hvad siger da Mads til en Arrakspuns?"

Der gled over Mads' Ansigt et Smil, fuldt ligesom af gamle salige Jule-Minder, og ganske stille gentog han i henrykt Forventning:

"Ja, Arrak."

Overlægen straaledede:

"Saa Gu', om vi ikke fandt Mads' Passion alligevel. Altsaa, Korporal, noterer vi paa Ekstraforplejnings-Tavlen en Flaske Arrak til Mads Hansen. De, Jfr. Holm, sørger for, at Mads faar ligesaa mange Arrakspunse, som han har Lyst til. Og De, Sygepasser, bliver i Eftermiddag hos Mads og drikker Arrak og spiller Seksogtreds med ham."

Men til Reservelægen, der pligtskyldigt smilede beundrende, sagde han: "Gud fri os sikke Vrøvl vi faar med Kontoret om den Flaske Arrak. En saadan Ordination er aldrig set paa det kgl. danske Garnisonshospital."

229

Saa gik han atter hen til Patientens Hovedgærde, klappede ham mildt paa Kinden og sagde:

"Farvel, lille Mads."

Greb saa sin Uniformshue, trykkede den fast paa det store, maskinklippede Hoved og jumpede med militærisk Barskhed videre paa sin Stuegang.

Men hele Eftermiddagen laa Mads Hansen og drak Arrakspuns og spillede Seksogtreds og troede, han var til Julegilde.

Ud paa Aftenen kom Dødskampen, og Sygepasseren hentede Jfr. Holm. Da Mads saá hende, rejste han sig op i Sengen, omfavnede hende, lagde sit Hoved til hendes Bryst og klynkede: Mo'r, Mo'r!

Den gamle visne Pige kælede med kejtet Ømhed for ham og talte til ham som til et Barn, og han blev rolig.

Han døde glad. Han troede, han holdt Jul med sin Moder.

230

231